

SVET EVROPE
EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

ZADEVA BENDIČ v. SLOVENIJA

(Pritožba št. 77519/01)

SODBA

STRASBOURG

1. junij 2006

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Bendič v. Slovenija

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod J. HEDIGAN, predsednik senata,
gospod B.M. ZUPANČIČ,
gospod L. CAFLISCH,
gospod V. ZAGREBELSKY,
gospod E. MYJER,
gospod DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,
gospa I. ZIEMELE, sodniki
in gospod V. BERGER, sodni tajnik,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 11. maja 2006
izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 77519/01) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 20. junija 2001 vložil državljani Srbije in Črne Gore gospod Vukašin Bendič (v nadaljevanju: pritožnik).
2. Pritožnika je zastopala Odvetniška pisarna Verstovšek. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.
3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjeval, da je bilo trajanje postopka pred domačim sodiščem, v katerem je bil udeležen kot stranka, predolgo. Navajal je tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolгим trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).
4. Dne 16. septembra 2003 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti pritožbe in o utemeljenosti zadeve.
5. V skladu s prvim odstavkom 36. člena Konvencije in 44. členom Poslovnika Sodišča je sodni tajnik obvestil vlado Srbije in Črne Gore o njeni pravici, da poda pisne pripombe. 14. februarja 2006 je Vlada Srbije in Črne Gore obvestila Sodišče, da ne želi uveljaviti svoje pravice do intervencije v obravnavani zadevi.

DEJSTVA

6. Pritožnik je bil rojen leta 1954 in živi v Velenju.
7. Dne 22. marca 1994 in 11. februarja 1995 se je pritožnik poškodoval med delom za slovenskega delodajalca GVV v Rusiji. Posledično je vložil dve tožbi pri Okrožnem sodišču v Celju in zahteval odškodnino za nastalo škodo. V obeh postopkih je zavarovalnica ZT sodelovala kot intervenient.

Prvi postopek

8. Dne 21. januarja 1997 je pritožnik vložil tožbo proti GVV in zahteval odškodnino v znesku 2.050.000 tolarjev (približno 8.550 eurov) za škodo, nastalo po dogodku z 22. marca 1994.

Med 23. julijem 1998 in 26. februarjem 2001 je pritožnik vložil osem pripravljanih vlog in/ali predlagal dokaze.

Med 24. novembrom 1997 in 3. novembrom 1999 je trikrat zahteval, naj se določi narok za glavno obravnavo.

Od desetih narokov za glavno obravnavo med 23. aprilom 1998 in 27. februarjem 2001 je bil eden preložen zaradi odsotnosti obeh strank, eden pa zaradi odsotnosti pritožnika.

Med postopkom je sodišče določilo sodnega izvedenca medicinske stroke.

Na zadnjem naroku je sodišče odločilo, da bo sodbo izdalo pisno. Sodba, ki je delno ugodila pritožnikovemu zahtevku, je bila pritožniku vročena 19. aprila 2001.

9. Dne 26. aprila 2001 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Celju. Pritožil se je tudi GVV.

Dne 10. oktobra 2002 je sodišče zavrnilo obe pritožbi.

Sodba je bila pritožniku vročena 28. oktobra 2002.

10. Dne 15. novembra 2002 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču.

Dne 19. februarja 2004 je sodišče zavrnilo pritožnikovo revizijo.

Sodba je bila pritožniku vročena 22. marca 2004.

Drugi postopek

11. Dne 9. junija 1997 je pritožnik vložil tožbo proti GVV in zahteval odškodnino v znesku 2.056.616 tolarjev (približno 8.570 eurov) za škodo, nastalo po dogodku z 11. februarja 1995.

Med 12. marcem 1998 in 25. septembrom 2001 je pritožnik vložil devet pripravljanih vlog in/ali predlagal dokaze.

Med 12. novembrom 1997 in 12. novembrom 1999 je petkrat zahteval, naj se določi narok za glavno obravnavo.

Nobeden od petih narokov za glavno obravnavo med 11. januarjem 2000 in 23. oktobrom 2001 ni bil preložen na pritožnikov predlog.

Med postopkom je sodišče določilo sodnega izvedenca medicinske stroke. Sodišče je od postavljenega izvedenca pridobilo še dodatno mnenje.

Na zadnjem naroku je sodišče odločilo, da bo sodbo izdalo pisno. Sodba, ki je delno ugodila pritožnikovemu zahtevku, je bila pritožniku vročena 14. januarja 2002.

12. Dne 15. januarja 2002 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Celju.

Dne 12. marca 2003 je sodišče delno ugodilo pritožnikovi pritožbi in zvišalo dosojeno odškodnino.

Sodba je bila pritožniku vročena 5. junija 2003.

13. Dne 12. junija 2003 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču.

Dne 9. decembra 2004 je sodišče zavrnilo pritožnikovo revizijo.

Sodba je bila pritožniku vročena 13. januarja 2005.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

14. Pritožnik se je pritožil zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka. Skliceval se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

15. Vsebinsko je pritožnik nadalje navajal, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

16. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

17. Pritožnik je izpodbijal to navedbo in trdil, da domača pravna sredstva niso učinkovita.

18. Sodišče ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna zadevam *Belinger in Lukenda (Belinger v. Slovenija)* (odl.), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in *Lukenda v. Slovenija*, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je pritožnik imel na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi *Lukenda*, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

19. Kar zadeva obravnavano zadevo, Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.

20. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve

1. Prvi odstavek 6. člena

21. Kar se tiče prvega postopka, se je obdobje, ki ga je treba upoštevati, začelo 21. januarja 1997, na dan, ko je pritožnik vložil prvo tožbo pri Okrožnem sodišču v Celju, in se končalo 22. marca 2004, ko je bila pritožniku vročena sodba Vrhovnega sodišča. Tako je trajalo približno sedem let in dva meseca na treh stopnjah sojenja.

Glede drugega postopka pa se je upoštevano obdobje začelo 9. junija 1997, ko je pritožnik vložil drugo tožbo pri Okrožnem sodišču v Celju, in se končalo 13. januarja 2005, ko je bila pritožniku vročena sodba Vrhovnega sodišča. Obravnavano obdobje je tako trajalo približno sedem let in sedem mesecev na treh stopnjah sojenja.

22. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender v. Francija* [GC], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

23. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje obeh postopkov v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

24. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatrevanje kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. *Kudła v. Poljska* [GC], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. *Lukenda*, naveden zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

25. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnik mogel pridobiti odločbo, na podlagi katere bi lahko uveljavljal svojo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

26. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

27. Pritožnik je zahteval 7.500 EUR (eurov) za nepremoženjsko škodo.

28. Vlada je zahtevku oporekala.

29. Sodišče ocenjuje, da je pritožnik gotovo utrpel nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku mu po tej postavki Sodišče prisoja 3.200 EUR (eurov).

B. Stroški

30. Pritožnik je zahteval tudi približno 1.570 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

31. Vlada je zahtevku oporekala po višini.

32. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Sodišče ugotavlja, da so pritožnikovi odvetniki, ki so zastopali tudi pritožnika v zadevi *Lukenda* (navedeni zgoraj), vložili približno 400 pritožb, ki so, razen kar se tiče dejstev, praktično enake kot obravnavana. Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi znesek 1.000 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

33. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

7. *razglaš*a, da je pritožba dopustna;
8. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;
9. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;

10. *razsoja*:

a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 3.200 EUR (tri tisoč dvesto eurov) za nepremoženjsko škodo in 1.000 EUR (tisoč eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;

b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

11. *zavrne* v preostalem delu pritožnikov zahtevke po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 1. junija 2006 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Vincent BERGER
sodni tajnik

John HEDIGAN
predsednik senata